

Dosarul nr. 3ra-436/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. L. Holevițaia)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, I. Muruianu, E. Palanciuc)

ÎN C H E I E R E

09 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de către Vadim Gligor împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actelor administrative defavorabile, repararea prejudiciului moral și restituirea cheltuielilor de asistență juridică,

împotriva deciziei din 20 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 15 noiembrie 2019, Vadim Gligor, a depus acțiune împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la:

- anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți nr. 02/2019/36902 din 23 septembrie 2019 și a deciziei de soluționare a cererii prelabile nr. G2295/19 din 31 octombrie 2019;

- obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să repună în executare decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți din 11 mai 2018, 15 mai 2018, 27 iulie 2018 privind recalcularea și achitarea pensiei pentru vechimea în muncă, ținându-se cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție, începând cu 05 aprilie 2013 după creșterea salariului cu 35% și începând cu 01 august 2016;

- obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a achita lui Vadim Gligor diferența de plată din suma pensiei de 14 524,34 lei și suma diminuată de 4384 lei, începând cu luna octombrie 2019 și până la intrarea în vigoare a hotărârii;

- repararea prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei;

- restituirea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5 000 lei.

În motivarea acțiunii a invocat că a activat în organele Procuraturii din anul 1992 până în anul 2008, beneficiind de pensie pentru vechime în muncă.

În anul 2017, a obținut dreptul la recalcularea pensiei, ținându-se cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție începând cu 01 ianuarie 2013 după creșterea salariului cu 35 % și începând cu 01 august 2016.

Prin hotărârea Judecătorei Bălți (sediul Central) din 27 noiembrie 2017, a fost admisă acțiunea lui Vadim Gligor împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale a municipiului Bălți cu privire la contestarea actului administrativ și obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să achite lui Vadim Gligor pensia pentru vechimea în muncă reieșind din salariul mediul lunar achitat procurorului în Procuratura municipiului Bălți, cu recalcularea pensiei începând cu 01 ianuarie 2013, după creșterea salariului cu 35 % și începând cu 01 august 2016.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 27 martie 2018, menținută prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 03 octombrie 2018, s-a casat parțial hotărârea Judecătorei Bălți (sediul Central) din 27 noiembrie 2017, în partea în care s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să achite lui Vadim Gligor pensia pentru vechimea în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului în Procuratura municipiului Bălți, cu recalcularea acesteia, ținându-se cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție începând cu 01 ianuarie 2013 după creșterea salariului cu 35%, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri prin care s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să achite lui Vadim Gligor pensia pentru vechimea în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului în Procuratura municipiului Bălți cu recalcularea acesteia, ținându-se cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție începând cu 05 aprilie 2013 după creșterea salariului cu 35 % până la 01 august 2016, în rest hotărârea fiind menținută.

Ca urmare, a indicat reclamantul, Casa Națională de Asigurări Sociale a emis trei acte administrative individuale: decizia nr.02/2018/32208 din 11 mai 2018; decizia nr.02/2018/32248 din 15 mai 2018, prin care i-a fost recalculată pensia, ținându-se cont de majorarea generală a salariului mediu lunar a procurorului în Procuratura municipiului Bălți începând cu 05 aprilie 2013, după creșterea salariului cu 35% și decizia nr.02/2018/34239 din 25 iulie 2018, prin care i s-a recalculat și achitat pensia ținând-se cont de majorarea generală a salariului procurorului în Procuratura municipiului Bălți, începând cu 01 august 2016, care în conformitate cu prevederile art.140 Cod administrativ, au obținut puterea lucrului decis, au produs efecte juridice pentru viitor.

În perioada 25 iulie 2018 - septembrie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale a achitat reclamanatului pensia pentru vechimea în muncă conform actului administrativ individual - decizia nr.02/2018/3423,9 în mărime lunară de 14 524,34 lei.

La 07 octombrie 2019, Oficiul teritorial Bălți al Casei Naționale de Asigurări Sociale i-a adus la cunoștință lui Vadim Gligor un nou act administrativ individual - decizia nr.02/2019/36902 din 23 septembrie 2019, prin care a modificat și diminuat cuantumul pensiei pentru vechimea în muncă stabilită anterior prin deciziile din 11 mai 2018, 15 mai 2018 și 25 iulie 2018 ale Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți.

Prin decizia nr.02/2019/36902 din 23 septembrie 2019, reclamantului i s-a diminuat cuantumul pensiei pentru vechimea în muncă până la suma de 4 384 lei lunar.

Nefiind de acord cu decizia nr.02/2019/36902 din 23 septembrie 2019, reclamantul a contestat-o cu cerere prealabilă în condițiile art.164 Cod administrativ, care prin decizia nr.G-2295/19 a Casei Naționale de Asigurări Sociale la 31 octombrie 2019 a fost respinsă.

Consideră reclamantul că atât decizia nr.02/2019/36902 din 23 septembrie 2019, cât și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.G-2295/19 din 31 octombrie 2019 sunt ilegale și pasibile anulării, fapt ce rezultă din prevederile art. 30 Cod administrativ, conform cărora autoritățile publice nu pot întreprinde măsuri cu efect retroactiv, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. Autoritățile publice nu pot întreprinde măsuri care să afecteze situațiile juridice definitive sau drepturile dobândite, decât în situații în care, în condițiile stabilite de lege, acest lucru este absolut necesar pentru interesul public.

Raportînd norma citată la circumstanțele prezentului litigiu, reclamantul a dedus că actele administrative contestate au obținut puterea lucrului decis și au produs efecte juridice, acestea nefiind retrase, revocate, anulate sau consumate în conformitate cu prevederile art.143, 144 Cod administrativ, iar în acest caz, autoritățile publice nu pot întreprinde măsuri care să afecteze situațiile juridice definitive, sau drepturile dobândite legal.

În plus, decizia nr.02/2019/36902 din 23 septembrie 2019 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți nu corespunde după formă și conținut rigorilor prevăzute de art.118 Cod administrativ, în partea ce ține de temeiul legal pentru emiterea actului administrativ, inclusiv formele procedurale obligatorii pe care se bazează actul, adică nu este motivat atât în drept cât și în fapt.

Nu în ultimul rând, a menționat reclamantul că denaturarea conținutului deciziei din 27 martie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin excluderea sintagmei „în rest hotărârea se menține”, s-a afectat grav actul de justiție, fiind produsă o imixtiune în actul de justiție, or, prin încheierea Curții de Apel Bălți din 07 noiembrie 2019, ultima a explicat sintagma „în rest hotărârea se menține”.

Reclamantul a sesizat Procuratura municipiului Bălți în legătură cu acțiunile ilicite ale angajaților Casei Naționale de Asigurări Sociale, drept rezultat fiind emisă o sesizare prin care s-a constatat că angajații Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, și XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, cât și angajații Casei Naționale de Asigurări Sociale XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX și XXXXXXXXX au denaturant dispozitivul deciziei Curții de Apel Bălți din 27 martie 2018, în partea ce ține de sintagma „în rest hotărârea se menține”, fapt care a dus la emiterea unor acte ce au dus la atingerea drepturilor lui Vadim Gligor.

În consecință, constată reclamantul că actul administrativ individual decizia nr.02/2019/36902 din 23 septembrie 2019 este nulă, or, aceasta conține un viciu deosebit de grav și acest lucru este evident în cadrul aprecierii concludente a tuturor circumstanțelor descrise mai sus.

În drept, și-a mai motivat acțiunea prin prisma art. 118 alin. (1)-(4), art. 139-141 Cod Administrativ.

La 16 iunie 2020, avocatul Denis Lesnic, acționând în interesele lui Vadim Gligor, a înaintat cerere cu privire la renunțarea parțială la pretențiile din acțiune (f.d.126), prin care a renunțat la pretențiile privind obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, să repună în executare deciziile Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți din 11 mai 2018, 15 mai 2018, 27 iulie 2018 privind recalcularea și achitarea pensiei pentru vechimea în muncă, ținându-se cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție, începând cu 05 aprilie 2013 după creșterea salariului cu 35 % și începând cu 01 august 2016 și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a achita lui Vadim Gligor diferența de plată dintre suma pensiei

de 14 524,34 lei și suma diminuată de 4 384 lei, începând cu luna octombrie 2019 și până la intrarea în vigoare a hotărârii.

Cu titlu de revendicări finale, reclamantul a solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți nr. 02/2019/36902 din 23 septembrie 2019 și a deciziei de soluționare a cererii prealabile nr. G2295/19 din 31 octombrie 2019, repararea prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei și restituirea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5 000 lei.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 21 iulie 2020, s-a declarat inadmisibilă acțiunea înaintată de către Vadim Gligor împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, în partea reparării prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei (f.d.135-136).

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 21 iulie 2020, s-a admis cererea părții reclamante privind renunțarea la pretențiile formulate (f.d.138-139).

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 21 iulie 2020, acțiunea a fost admisă, fiind anulată decizia privind stabilirea pensiei nr.02/2019/36902 din 23 septembrie 2019, emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Bălți și refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.G-2295/19 din 31 octombrie 2019, încasînd din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale suma de 5 000 lei, cu titlu de asistență juridică (f.d.148).

La 27 iulie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale, a declarat apel nemotivat, iar la 18 august 2020, apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 21 iulie 2020, solicitînd casarea hotărârii cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 20 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 21 iulie 2020.

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel, prin prisma normelor de drept material ce reglementează raportul juridic litigios, în raport cu circumstanțele cauzei, a reținut ca fiind întemeiată și legală soluția primei instanțe referitoare la temeinicia acțiunii, avînd în vedere că, la caz, sînt aplicabile prevederile art. 34 alin. (1) și alin. (6) din Legea nr. 118-XV din 14 martie 2003 „Cu privire la Procuratură” (în vigoare la data demisionării reclamantului din organele procuraturii), art. 73, care la alin. (8) din Legea cu privire la Procuratură nr. 294 din 25 decembrie 2008 (în vigoare din 17 martie 2009), art. 33 al Legii privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998, hotărârea Curții Constituționale nr.9 din 30 martie 2004, precum și prevederile art.123 alin.(2) Cod procedură civilă, care stipulează că faptele stabilite printr-o hotărîre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sînt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

Raportînd normele citate la circumstanțele cauzei, instanța de control judiciar s-a aliniat concluziei fondului care a conchis că, în cazul în care s-a stabilit și are puterea lucrului judecat faptul că lui Vadim Gligor ilegal i s-a refuzat recalcularea pensiei, iar prin decizia Curții de Apel Bălți din 27 martie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a fost obligată să-i achite pensia pentru vechime în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului în Procuratura municipiului Bălți, cu recalcularea acesteia, ținîndu-se cont de majorarea generală a salariului

procurorului în funcție, începând cu 05 aprilie 2013, după creșterea salariului cu 35% până la 01 august 2016, urmînd să-i achite și după 01 august 2016 și autoritatea publică pârâtă s-a conformat respectivelor acte judecătorești irevocabile, actele contestate în mod firesc și logic urmau a fi revocate de către Casa Națională de Asigurări Sociale, iar în cazul în care nu le-a revocat, ele urmează a fi anulate de către instanța de judecată.

Prin urmare, instanța de apel a respins argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale privind lipsa temeiului legal pentru ca instanța de fond să se expună pe marginea deciziei 02/2019/36902 din 23 septembrie 2019 emise de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Bălți, odată ce nu mai produce efecte juridice, întrucât aceasta a fost stopată prin decizia nr.2020/02/90 din 02 ianuarie 2020, fiind anulată din oficiu, în temeiul căreia au fost emise alte decizii de recalculare a pensiei intimatului Vadim Gligor.

La acest capitol, instanța de apel a reținut că apelantul n-a prezentat în acest sens nici un act, ci doar decizii privind stabilirea pensiei și nicidecum privind revocarea deciziilor contestate (f.d.116-123). Or, art.139 alin.(3) Cod administrativ stabilește că un act administrativ individual rămîne valabil atîta timp cît nu este retras, revocat sau anulat într-un alt mod ori nu s-a consumat prin expirarea timpului sau într-un alt mod.

La 27 ianuarie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei din 20 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, iar la 04 martie 2021 a prezentat motivarea recursului.

Pledînd pentru admiterea recursului în sensul declarat, recurenta a menționat că soluția instanțelor ierarhic inferioare este pripită, fapt ce rezultă din nedeterminarea naturii juridice a obiectului litigiului, criteriu care presupune prin sine lămurirea corectă și certă a situației de fapt și de drept.

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel, pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 20 ianuarie 2021, fiind notificată recurentului în data de 22 ianuarie 2021, fapt ce se confirmă prin extrasul anexat la dosar (f.d. 219), iar copia deciziei motivate a fost comunicată recurentei la 26 februarie 2021, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la dosar (f.d. 222). Astfel, recursul și motivarea acestuia depuse la 27 ianuarie 2021 și, respectiv, 04 martie 2021, sînt în termen.

La 16 martie 2021, în adresa intimatului Vadim Gligor, a fost expediată copia recursului, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, însă, în termenul acordat de instanță, intimatul nu și-a valorificat dreptul procesual indicat.

Examinînd temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios

administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar, în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească, în condițiile Codului administrativ, exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și, în același timp, oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că, pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ, și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont, pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO, în jurisprudența sa constantă, statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva

Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Victor Burduh

Nicolae Craiu